

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ОСОБИСТОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

О.О. МОМОТ, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теоретико-методичних основ викладання спортивних дисциплін

**Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка**

E-mail: tmovsd@ukr.net

Анотація. У статті розкрито особливості індивідуального здоров'язбережувального підходу до особистості майбутнього вчителя вищого навчального закладу, який направлений на створення у кожного студента ділового настрою, збудження інтересу до засвоєння здоров'язбережувальних знань, проявляється у рисах темпераменту, характеру, в здібностях, особливостях і якостях психічних процесів, у звичках та уподобаннях особистості майбутнього фахівця.

Ключові слова: індивідуальний підхід, здоров'язбережувальний підхід, особистість майбутнього вчителя, навчально-виховний процес, вищий навчальний заклад.

Актуальність (Introduction). Рух України до світового співтовариства, суттєві зміни у підходах суспільства до збереження та зміцнення здоров'я людини як однієї з найвищих цінностей та пріоритетного напрямку державної політики визначають потребу в підготовці здорових майбутніх фахівців. Проблема збереження фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я молодшої людини глобальна.

Забезпечення здоров'язбережувального процесу в вищому навчальному закладі, виховання свідомого ставлення до власного здоров'я, і до здоров'я оточуючих, формування навичок ведення здорового способу життя, збереження та зміцнення всіх складових здоров'я особистостей майбутніх учителів – такі стратегічні завдання сучасної вищої школи як головної ланки національної системи освіти, яка повинна забезпечувати особистість майбутнього вчителя необхідними здоров'язбережувальними знаннями, сформувати позитивне ставлення до здоров'я, здоров'язбережувальної компетентності, стилю життя, що забезпечить саморозвиток особистості з питань використання найновіших способів оздоровлення, оволодіння необхідними руховими навичками, умінням своєчасно приймати рішення щодо запобігання шкідливим звичкам й небезпечній поведінці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications) засвідчує, що проблема здоров'язбережування багатогранна; її розглядають різноаспектно: обґрунтовано принципи, зміст, форми й методи здоров'язбережувальної педагогіки як галузі педагогічного знання (В. Горащук, М. Лук'яненко, С. Омельченко, М. Смірнов, В. Ткаченко та ін.); аргументовано цілісний підхід до формування здоров'я людини (М. Амосов, В. Бобрицька, Т. Бойченко, І. Муравов та ін.), розроблено шляхи створення здоров'язбережувального освітнього середовища (О. Єжова, О. Малихін, Ю. Мануйлов); створено методологічні засади здоров'язбережувальної діяльності (Н. Башавець, Ю. Бойчук, С. Закопайло, О. Дубогай, Н. Завидівська, А. Кузьмінський, В. Омеляненко, В. Оржеховська та ін.); теоретичне підґрунтя для застосування здоров'язбережувальних технологій у навчальній та позанавчальній діяльності (О. Ващенко, Д. Воронін, С. Гаркуша, В. Єфімова, М. Носко, В. Петров та ін.).

Мета (Purpose): розкрити особливості індивідуального здоров'язбережувального підходу до особистості майбутнього вчителя вищого навчального закладу.

Методи (Methods). У процесі дослідження застосовано наступні методи: аналіз (полягає у тому, що предмет вивчення (умовно або практично) поділяється на складові елементи, тобто на частини об'єкта, певні ознаки, властивості. Кожна частина досліджується як частина цілого; синтез (дозволяє поєднати розчленовані та досліджені у процесі аналізу частини, встановити зв'язок між ними і пізнати предмет як єдине ціле).

Результати (Results). Особистість – соціальне поняття; це та ж людина, яка характеризується з соціально-психологічного погляду: рівнем розвитку психіки, здатністю до засвоєння соціального досвіду, можливістю спілкування з іншими людьми [4, с. 67].

Індивідуальні особливості особистості визначаються її природними задатками, різними життєвими умовами, результатами попереднього виховання. Неабияке значення мають і типологічні особливості нервової системи, темперамент, характер, сформовані здібності майбутнього спеціаліста. До подальшого розвитку індивідуальності студента веде єдино правильний шлях – шлях розвитку його інтересів, потреб, працьовитості.

Індивідуальний підхід полягає у використанні педагогами інтегрованої та різноманітної системи засобів, форм, методів і прийомів навчально-виховної роботи, яка враховує особистість кожного студента як майбутнього вчителя. Викладач повинен так організувати навчальну діяльність, щоб досягти результатів, поставлених кожним студентом, розвивати його здібності і нахили, спонукати його до творчої пізнавальної самостійної діяльності у процесі здобуття необхідних знань. Ні вибір вправ, ні засобів і форм не забезпечить успіху, якщо не враховуватиметься, як правильно організувати процес формування вмінь і навичок. Організацію його може бути здійснено завдяки індивідуальному підходу [2, с. 117-119].

Під час активної діяльності розвиваються психічні процеси, формуються розумові, емоційні і вольові якості особистості, її здібності та характер. Проблема індивідуального підходу не може розглядатися поза діяльністю, без урахування ставлення майбутнього вчителя до оточуючих, його інтересів [1, с. 85-87]. Необхідною умовою здійснення індивідуального підходу є органічне поєднання диференційованого підходу до роботи зі студентами. Щоб індивідуальний підхід був ефективним необхідно ґрунтуватися на позитивному характері, властивостях особистості майбутнього вчителя [3, с. 204].

Для того, щоб здійснити індивідуальний підхід до студента, потрібно проаналізувати його особистість, яка формується в якості майбутнього спеціаліста. Існує взаємозв'язок між здоров'ям та навчальним процесом, який може сприяти і збереженню здоров'я, і виникненню різноманітних відхилень у ньому. Однак, не слід забувати, що виховна та навчальна діяльність особистості майбутнього вчителя вищого навчального закладу спрямована на засвоєння певного рівня освіченості. Таким чином, гостро постає необхідність пошуку компромісу між реалізацією освітніх завдань, пов'язаних, насамперед, із досягненням необхідного рівня освіченості та потребою збереження здоров'я учасників навчально-виховного процесу. Цей компроміс складає основу здоров'язбережування.

Під терміном «здоров'язбережування» розуміємо процес зміцнення і збереження здоров'я, спрямований на перетворення емоційної та інтелектуальної сфер особистості, підвищення ціннісного ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих, загальне усвідомлення особистої відповідальності за своє здоров'я.

Сьогодні в багатьох країнах світу стурбовані питаннями не стільки фізичного самопочуття, скільки збереженням психічної рівноваги поміж молоді. Найтиповішими причинами її виникнення слугують міграційні та імміграційні процеси в світі, зміна структури сім'ї, постійні стреси й конфліктні ситуації. Так, 4 % осіб у віці від 12 до 17 років і 9% – у 18-річному страждають депресією, яка є найбільш поширеним явищем, що призводить до різних негативних наслідків.

Увесь навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі має бути підпорядкований провідній меті – збереження здоров'я майбутніх учителів. Саме за таких умов необхідне проведення роботи поміж студентської молоді, яка має здоров'язбережувальну спрямованість.

Індивідуальний здоров'язбережувальний підхід до особистості майбутнього вчителя припускає знання її індивідуальності, тобто того унікального, особливого, неповторного, що відрізняє одну людину від всіх інших, включає природні, соціальні, фізичні і психічні властивості, передбачає знання і врахування специфічних умов, які вплинули б на формування тієї чи тієї риси особистості.

Висновки і перспективи (Discussion). Отже, індивідуальний здоров'язбережувальний підхід до особистості майбутнього вчителя вимагає вибору та здійснення виховних заходів, які найбільш відповідали б особливостям особистості майбутнього вчителя, внаслідок цього давали б максимальний ефект. Направлений на створення у кожно-

го студента ділового настрою, збудження інтересу до засвоєння здоров'язбережувальних знань, проявляється у рисах темпераменту, характеру, в здібностях, особливостях і якостях психічних процесів, у звичках та уподобаннях особистості майбутнього фахівця.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у вивченні питання виховання особистості майбутнього вчителя в здоров'язбережувальному середовищі вищого навчального закладу.

Список використаних джерел

1. Володько В. М. Індивідуалізація процесу навчання як принцип неперервної педагогічної освіти / В. М. Володько // Система неперервної освіти: здобутки, пошуки, проблеми : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Чернівці: Митець, 1996. – С. 85 – 87.
2. Семенов И. М. Индивидуальность. Большая советская энциклопедия / И.М. Семенов. – Т. 10. – М.: Изд. «Сов. Энциклопедия», 1972. – 188 с.
3. Щербак М. І. Індивідуальний підхід до формування професійних умінь і навичок майбутнього вчителя / М. І. Щербак // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – 2012. – Вип.37. – С. 203–206.
4. Ягупов В. В. Педагогіка : [навч. посіб.] / В. В. Ягупов. – Київ : Либідь, 2002. – 560 с.

References

1. Volodko V.M. (1996) Individualization of the learning process as a principle continuous pedagogical education [Text]: materiels internat. scien.-pract. conf. The system is continuous education: achievements, searches, problems. – Chernivtsi : The artist. 85 - 87.
2. Semenov I.N. (1972) Individuality. Great Soviet encyclopedia. Vol. 10. [Text]. Moscow: «Soviet Encyclopedia». 188 p.
3. Shcherbak M.I. (2012) Individual approach to the formation of professional skills and skills of the future teacher [Text] Means of educational and research work. 37. 203-206.
4. Yagupov V.V. (2002). Pedagogics [Pedagogics]. Lybid, 560.

ИНДИВИДУАЛЬНЫЙ ЗДОРОВЬЕСОХРАНЯЮЩИЙ ПОДХОД К ЛИЧНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

Е.О. Момот

Аннотация. В статье раскрыты особенности индивидуального здоровьесохраняющего подхода к личности будущего учителя высшего учебного заведения, который направлен на создание у каждого студента делового настроения, возбуждение интереса к усвоению здоровьесохраняющих знаний, проявляется в чертах темперамента, характера, в способностях, особенностях и качествах психических процессов, в привычках и предпочтениях личности будущего специалиста.

Ключевые слова: индивидуальный подход, здоровьесохраняющий подход, личность будущего учителя, учебно-воспитательный процесс, высшее учебное заведение.

INDIVIDUAL APPROACH TO PRESERVING HEALTH OF PERSONALITY OF THE FUTURE TEACHER OF HIGH SCHOOL

O.O. Momot

Abstract. The article reveals the individual approach to preserving health of personality of the future teacher of high school, which is aimed at creating every business student's mood, stimulating interest in learning about the preservation of health, is manifested in the features of temperament, character, abilities, features and qualities of mental processes, habits and preferences of the personality of a future specialist.

Personality – a person who is characterized by a socio-psychological point of view: the level of development of the psyche, the ability to learn social experience, the ability to communicate with other people.

The approach requires the selection and implementation of educational measures that would most suit the personality traits of the future teacher, as a result, would have the maximum effect, presupposes knowledge of the individuality of the future specialist, that is, the unique, special, unique, distinguishing one person from all others, includes natural, social, physical and mental

properties, involves knowledge and taking into account specific conditions that would affect the formation of one or the same personality trait.

Keywords: individual approach, approach to preserving health, personality of the future teacher, educational process, high school.

УДК 378.046-021.68

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ПЕДАГОГА У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

М.М. НАВРОЦЬКА, викладач кафедри теорії і методики виховання,
психології та інклюзивної освіти

КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

E-mail: Romashka_flover@i.ua

Анотація. У статті уточнено сутність поняття «імідж педагога». Здійснено аналіз наукових підходів до розроблення критеріїв та показників сформованості цього концепту. Визначено критерії, показники, рівні розвиненості професійного іміджу педагога в післядипломній освіті. До основних критеріїв віднесено: мотиваційний, когнітивний, діяльно-поведінковий. За допомогою тестів, опитувальників, інтерв'ювання, аналізу уявлень педагогів про свій професійний імідж тощо зроблено висновок про важливість і шляхи створення зовнішнього вигляду, внутрішнього образу та комунікативних здібностей; розкрито показники рівнів сформованості професійного іміджу педагога.

Ключові слова: імідж, педагог, критерії, показники, рівні.

Актуальність (Introduction). Зміни, які відбуваються в освіті останнім часом, активізують питання конкурентоспроможності педагога на ринку праці. Успішне вирішення цієї проблеми пов'язане з удосконаленням підготовки педагогів, їх професійною майстерністю, культурою, іміджем. Сьогодні професійний імідж педагога стає тим основним ресурсом, що забезпечує як високий престиж й успішність функціонування системи освіти загалом, так і конкретного навчального закладу.

Аналіз основних досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Аспекти базової й післядипломної педагогічної освіти представлено в працях Н. Білик, Н. Дем'яненко, О. Дубасенюк, В. Олійник, Н. Калініченко, С. Крисюка, А. Кузьмінського, В. Лугового, В. Майбороди, Н. Протасової та ін. Проблемами професійної діяльності займалися О. Руська, Г. Локарева, Л. Мітіна, А. Маркова, І. Зязюн, Н. Кузьміна та ін. Вагомий внесок у вирішення проблеми розвитку іміджу особистості зробили О. Горовенко, О. Ковальової, Л. Кайдалова, А. Кононенко, Н. Щокіна, Т. Вахрушева, А. Калюжний, І. Ніколаєску, І. Розмолочикової та ін.

Мета (Purpose) – проаналізувати критерії, показники та рівні розвитку професійного іміджу педагога в післядипломній освіті.

Методи (Methods). У процесі досягнення поставленої мети на даному етапі наукового дослідження використано комплекс теоретичних методів дослідження, серед яких аналіз, систематизація, узагальнення наукових здобутків дослідників та емпіричні методи (спостереження, систематизація й узагальнення власного педагогічного досвіду).

Результати (Results). Так, на думку С. Крисюка, розвиток педагога як особистості і як професіонала здійснюється за умови, коли він є активним суб'єктом діяльності, в якій реалізуються його творчі сили й здібності. Розвиток професійного іміджу педагога певною мірою забезпечують заклади післядипломної освіти [4].

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що імідж педагога – складна система, яка складається з комплексу ознак, які є підґрунтям для формування у оточуючих певного враження про педагога.

Для виявлення рівня розвитку професійного іміджу педагога в післядипломній освіті, насамперед, треба визначити відповідні критерії.